

Eindtermen cursus NEN 5104 / ASB

Deze eindtermen zijn vastgesteld door het CCvD op 21 oktober 2019

Versie 1.1 gepubliceerd op 10 februari 2020

Kader van de cursus

Vanaf 1 juli 2016 kunnen alle personen die als KNA-actor werkzaam zijn zich laten inschrijven in het Actorregister Archeologie. De registratie van personen die werken als KNA-actor is verplicht gesteld door het CCvD Archeologie. De registratie geldt voor zowel de volgens de Erfgoedwet verplichte KNA-protocollen, als voor de protocollen waarvoor het halen van een certificaat vrijwillig is.

In de BRL 4000, bijlage 4 zijn eisen gesteld aan kennis en aan werkervaring. Voor wat betreft de kennis geldt als bewijs een Ma/Ba opleiding of een door het CCvD Archeologie erkend certificaat.

Er hebben zich aanbieders gemeld voor het ontwikkelen en geven van de cursus. Conform de BRL worden deze ter vaststelling voorgelegd aan het CCvD Archeologie op basis van een advies van de commissie Opleidingen.

Om helderheid te scheppen in de vraag waaraan een te beoordelen cursus moet voldoen heeft het programmabureau in dit document het kader opgesteld voor de te hanteren eindtermen voor de genoemde cursus.

De NEN 5104

De NEN 5104 was de norm voor de classificatie van onverharde grondmonsters. In maart 2016 is de NEN 5104 ingetrokken. Dat wil zeggen dat de norm beschikbaar blijft, maar niet meer beheerd of aangepast wordt. In de plaats hiervan komt de internationale norm NEN-EN-ISO 14688. Deze norm is veel uitgebreider.

Vanuit de wetgeving, BRL's en andere NEN richtlijnen wordt nog steeds (statisch) verwezen naar NEN 5104. Dit blijft ongewijzigd totdat NEN-EN-ISO 14688 ook in de praktijk geïmplementeerd kan worden. Het aanpassen van wetgeving op normreferenties vindt periodiek plaats. Zolang de wetgeving niet is aangepast, moet de markt NEN 5104 toepassen: de wetgeving is leidend.

Voor het beschrijven van milieukundige boringen wordt momenteel de NEN 5706 gebruikt. Die verwijst voor de beschrijving van natuurlijke bodem naar NEN 5104 en geeft vervolgens aan hoe zintuiglijke waarnemingen van mogelijke bodemverontreiniging gedaan moeten worden.

Net als bij geotechniek is er ook bij milieu een internationale norm over bodembeschrijving die geïmplementeerd moet worden. Deze NEN-EN-ISO 25177 is de afgelopen jaren herzien en de nieuwe versie komt binnenkort uit.

De Archeologische Standaard Boorbeschrijvingsmethode (ASB)

Om op gestandaardiseerde wijze gegevens van veldonderzoek vast te kunnen leggen heeft in 2004 de voorloper van het CCvD, de Commissie voor Archeologische Kwaliteit, aan TNO-NITG opdracht gegeven om een boorbeschrijvingsmethode op te stellen die aan haar wensen tegemoet komt voor gebruik in het prospectieve veldonderzoek. De methode is gebaseerd op

de Standaard Boor Beschrijvingsmethode van TNO-NITG, die ontdaan is van niet relevante kenmerken en uitgebreid is met kenmerken, specifiek voor archeologisch onderzoek. Hierbij is er naar gestreefd de keus te beperken tot de essentiële kenmerken die een archeoloog in het veldonderzoek kan identificeren.

De Standaard Boor Beschrijvingsmethode en de Archeologische Standaard Boorbeschrijving zijn geheel gegrondvest op de NEN 5104.

Wat is het doel van de cursus?

Het doel van de cursus is om de cursist kennis te verschaffen over het gebruik van de boorbeschrijvings- en classificatiesystemen van de NEN 5104 en/of ASB, zodanig, dat de cursist in staat is om op een eenduidige wijze de bodem te beschrijven.

Wat staat er in de BRL 4000 (bijlage 4) over deze cursus:

In de BRL 4000, bijlage 4, tabel 1a (als voorbeeld) is opgenomen dat de KNA Prospector Ba .....*Kennis van beschrijvings- en classificatiesystemen van de NEN 5104 en of ASB...dient te hebben.*

Deze kennis is te verkrijgen:

- Als onderdeel van het curriculum van een afgeronde universitaire opleiding Aardwetenschappen;
- Of door een door het CCvD Archeologie erkend diploma 'werken conform NEN 5104 en/of ASB'.

Eindtermen voor de cursus:

Na afronding van de cursus kan de cursist op basis van de NEN5104/ASB:

- De belangrijkste bestanddelen van grond herkennen en benoemen;
- De termen en definities herkennen en gebruiken;
- De indelingen en benamingen van minerale fracties en organische stof herkennen en benoemen;
- De sedimentaire karakteristiek, geologische interpretaties en archeologische indicatoren kunnen benoemen;
- Het verschil herkennen tussen volume- respectievelijk massa- percentages schattingen;
- Percentages minerale fracties, organische stof en bijzondere bestanddelen schatten;
- Bijmenging (minerale korrelfracties en organische stof) herkennen en beschrijven;
- Het kalkgehalte in het veld bepalen;
- De spreiding van minerale delen aangeven in zand- en grind- monsters/-lagen;
- De kleur beschrijven volgens de Munsell Soil Color classificatie of het systeem met hoofdkleur, tweede kleur en intensiteit;
- Bijzondere samenstellingen en -bestanddelen benoemen;

De kennis van de cursist wordt na afronding van de cursus getoetst op basis van deze eindtermen.